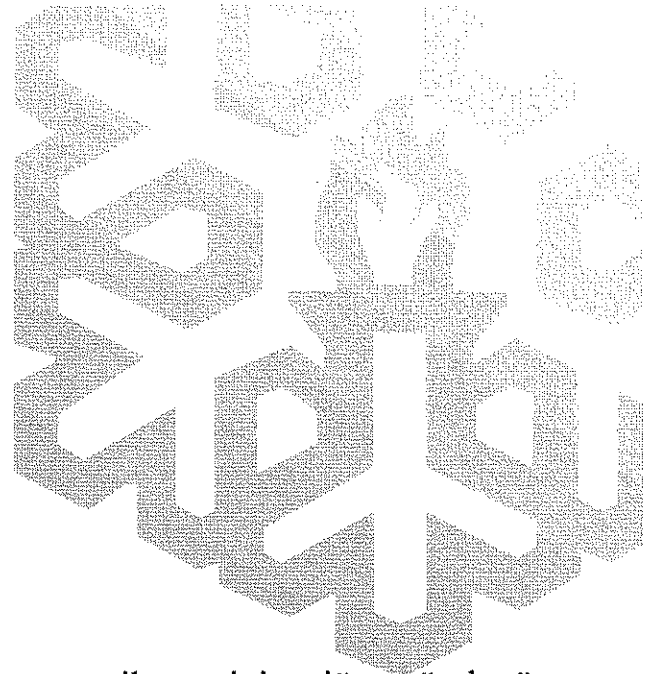

Terttu Utriainen
rikosoikeuden professori
Lapin yliopisto

Oikeusministeriölle

Asia: Lausunto törkeätä metsästysrikosta koskevasta oikeusministeriön työryhmän esityksestä (Mietintöjä ja lausuntoja 44/2010).

Pyydettyinä lausuntona esitän seuraavaa:

Aluksi totean, että on erittäin hyvä, että oikeusministeriö on ryhtynyt uusimaan eläimiin kohdistuvia rikostunnusmerkistöjä, mihin Euroopan Unionin direktiivitkin velvoittavat. Uudet törkeätä metsästysrikosta ja törkeätä laittoman saaliin kätkemistä koskevat säännökset korkeampine rangaistusasteikkoineen mahdollistavat televalvonnan ja matkaviestimien sijaintitietojen hankkimisen, mitkä ovat oleellisia uudistuksen tuomia parannuksia. Myös tehokkaampi ja pidempi metsästyskielto sekä konfiskaatiomahdollisuuksien käyttäminen ovat seikkoja, jotka tosiasiallisesti vaikuttavat suurpetojen salametsästystä hillitsevästi.

Sen sijaan ehdotuksessa oleva maininta siitä, että ensikertalaiset tuomittaisiin ehdolliseen rangaistukseen (s. 30), merkitsee törkeänkin salametsästyksen osalta sitä, että rangaistuksena olisi tosiasiallisesti varoitus. Seikka ilmentää jälleen sitä, että ehdollisen ja ehdottoman rangaistuksen välistä puuttuu yksi porras, mikä johtuu siitä, että meillä ei tuomita lyhyitä ehdottomia vankeusrangaistuksia.

Toinen huomautus koskee törkeän metsästysrikoksen kokonaisarvioklausuulia eli sitä, että teko myös kokonaisuutena arvostellen on törkeä. Ehdotuksessa toisaalta väitetään, että törkeä tekemuoto on tarkkarajainen, mutta tosiasiallisesti se ei sitä epämääräisen kokonaisarvosteluklausuulin johdosta ole. Järjestelmä, joka aikanaan toi tällaisten törkeiden tekemuotojen kirjoitustavan Suomeen koski törkeän varkauden tunnusmerkistöä, joka oli hyvin konkreettinen aikana, jolloin rikosoikeusjärjestelmässä ei ollut juuri joustomahdollisuuksia. Nyt tilanne on kokonaan toinen ja siitä huolimatta epämääräiset kokonaisharkintalausekkeet ovat levinneet törkeisiin tekemuotoihin kuin ”syöpä”.

Ne ovat johtaneet uhrien kannalta moraalisesti ala-arvoiseen törkeiden tekojen vähätelyyn. Voi vain kuvitella, miten eläintenkin jalkarautoilla ja muilla tuskallisilla pyyntikeinoilla metsästämistä tullaan vähättelemään sillä perusteella, ettei tekoa kokonaisuutena arvostellen pidetä törkeänä.

Työryhmä katsoo, että törkeässä metsästysrikoksessa lueteltujen seikkojen lisäksi teon on oltava kokonaisuutena törkeä kertomatta, mitä tämä ”lisä” tarkoittaa. Työryhmä esittää sivulla 36 sellaiseksi yllättävän tilanteen, jota ei kuitenkaan olisi pidettävä pakkotilana. Esimerkki on kuitenkin epälooginen, koska kysymyksessä ei ole mikään kokonaisarvostelua edellyttävä ”lisä” vaan anteeksianto- ja oikeuttamisperusteita koskeva seikka eli tekijä, joka vähentää tunnusmerkistön soveltamisalaa eikä suinkaan ole mikään kokonaisarvostelun lisäelementti.

Myöskään Ruotsin vastaavassa tunnusmerkistössä (Jaktlagt 44 §) ei ole mitään kokonaisarvosteluklausuulia. Myös erona on se, että Ruotsissa suojellaan tällä tunnusmerkistöllä myös kotkaa.

Rovaniemellä 26.7.2010

Terttu Utriainen
rikosoikeuden professori